

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:36

יציאת השבת: 17:35

כ"ה טבת תשע"ח

גיליון מס' 350

שאל אביך ויגדך

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

המרחק בין המחשבות

"נקודת ההבדל בין צדיק לרשע אינה בכך שאחד מתחרט והשני לא. שניהם מתחרטים", כך כותב הרב אביגדור נבנצל, רבה של העיר העתיקה, על פרשת השבוע. אנחנו הרי קוראים שוב ושוב שפרעה מתחרט על מעשיו ומבטיח להתנהג אחרת. ומה קורה אז? זמן קצר אחר כך הוא מתחרט על ההחלטות הרב נבנצל מסביר שזו נקודה יסודית מאוד בחינוך. לא רק בחיים של פרעה, אלא של כל מי שלומד את הפרשה, שמדברת אלינו כידוע. וכך הוא כותב: "גם לפרעה היו מחשבות טובות של שיפור, כמו

לכולנו. עיקר ההבדל הוא בביצוע של אותן מחשבות טובות בחיי

המעשה. כשעולה לנו מחשבה טובה - יש להתכונן מיד למערכה העיקרית שתתחיל מחר בבוקר, כשרושם הדברים יפוג באופן טבעי. ההבדל אינו בחרטה אלא ביישום המעשי, היומיומי, העקבי, של החלטות הלב הטובות. ניתן לומר שההבדל בין צדיק לרשע הוא במרחק שבין התעוררות אחת לשנייה. אצל הרשע - קיים חלל גדול ביניהם. כל הרהור תשובה חולף ביעף, ועד להרהור הבא - הרשע הולך בשרירות לבו. ואילו הצדיק רוצה ליצור קביעות ואורך ימים להתעוררות הלב, הוא מושך את ההשפעה על פני זמן רב ככל שניתן. הוא רוצה 'לתפוס' את ההברקות ולאמץ אותן אל הלב, לשמר את רגעי האמת כמה שיותר".

סיון רהב מאיר

1. בשאלת משה במילים "ואיך ישמעני פרעה" ישנו אחד מעשרה קל וחומר שבתורה, מהו? (ו', י"ב רש"י ושפתי חכמים)

משה אומר לה' שבנ"י לא שמעו אליו כשבא לבשר להם את בשורת הגאולה, למרות שדבר זה היה לטובתם. קל וחומר שפרעה לא ישמע לו, שהרי דבר זה לרעתו.

2. מדוע חוזרת ה תורה על תולדות בני ראובן ושמעון שנמנו כבר בין ה-70 נפש שירדו למצרים? (ו', י"ד רש"י)

מפני הצורך לייחס את שבטו של לוי עד משה ואהרן כדי להגיע למשה ואהרן, התחיל לייחסם דרך תולדותם מראובן.

3. מדוע מזכירה התורה את שנות חייו של לוי? (ו', ט"ז רש"י)

ללמדנו שכל עוד אחד מהשבטים היה עדיין חי, לא התחילה גלות מצרים. כי בנ"י היו חשובים בעיני מצרים בחייהם של השבטים, ולוי האריך שנים מכולם.

4. מהם שנות חייו של לוי ומי מנכדיו חי מס' שנים דומה? (ו', ט"ז, כ')

לוי חי 137 שנה, נכדו עמרם אבי משה חי גם 137 שנה.

5. מה היה ייחוסה המשפחתי של יוכבד אשת עמרם? (ו', כ' רש"י)

יוכבד היתה בתו של לוי ואחותו של קהת אביו של עמרם, היא היתה דודתו של עמרם.

6. מניין למדו חכמים שהנושא אישה צריך לבדוק באחיה? (ו', כ"ג רש"י)

שנאמר על אלישבע "אחות נחשון", שאהרון לקחה מפני שהיתה אחות נחשון, נשיא שבט יהודה, ונולדו להם בנים צדיקים. כי רוב הבנים דומים לאחי האם.

7. "הוא אהרון ומשה" מה למדים מכך שאהרון הוזכר לפני משה? (ו', כ"ג רש"י)

למדים מכך ששניהם שקולים כאחד, כי יש מקומות בתורה שמשה קודם לאהרון ויש מקומות שאהרון קודם למשה.

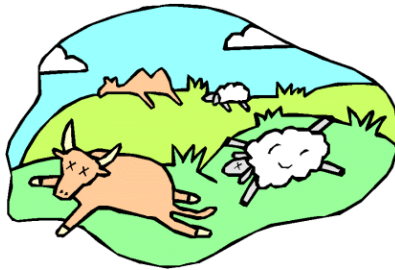
8. בני כמה היו משה ואהרון כשנשלחו אל פרעה? (ז', ז')

משה בן 80 שנה ואהרון בן 83 שנה.

9. מה היה המופת שעשו משה ואהרון לפני פרעה? (ז', י')

10. איזה נס בתוך נס היה במופת זה? (ז', י"א-י"ב)

שחרטומי מצרים עשו כן בכישופים שלהם, הם השליכו איש מטהו, שהפכו גם הם לתנינים, ומטה אהרון בלע את מטותם.

צעד אחר צעד

בצעירותו היה רבי יעקב קנייבסקי, הסטייפלר, חייל בצבא הרוסי. באחת השבתות הקרות בשנה, נקרא רבי יעקב לעמדת השמירה. שבת בלילה, בקור חודר עצמות, ניגש רבי יעקב אל עמדת השמירה. בעמדה היה מעיל עב צמר שחיים את השומרים. השומר שלפניו תלה את המעיל על עץ שהיה בסמוך. כשהגיע רבי יעקב אל עמדת השמירה וראה את המעיל על העץ התעצב, כיצד יוכל להורידו מהעץ? הרי הלכה מפורשת היא שאסור לאדם להשתמש בעץ בשבת שמא יתלוש ממנו ענף, ולכן אסור היה לו להוריד את המעיל מהעץ...

חשב רבי יעקב לעצמו: "מצד אחד אני לא רוצה לחלל שבת, מצד שני ארבע שעות ללא מעיל אני עלול למות מהקור ויש בכך פיקוח נפש, לכן מותר לי להוריד את המעיל מהעץ..."

במשך דקות התחבט הרב עם עצמו, "להוריד, לא להוריד, להוריד, לא להוריד". לבסוף אמר הרב לעצמו: "ארבע שעות ללא מעיל זה בהחלט פיקוח נפש, אני אקפא מקור, אבל חמש דקות אני מסוגל להיות ללא מעיל" והוא החזיק מעמד חמש דקות ללא מעיל.

לאחר חמש הדקות אמר לעצמו: "שלוש שעות וחמישים וחמש דקות אני לא אוכל לשרוד ללא מעיל, אבל חמש דקות אני כן אוכל..." והחזיק מעמד עוד חמש דקות. כך כל חמש דקות אמר לעצמו שיוכל להחזיק מעמד רק חמש דקות, עד שחלפו להן ארבעת שעות השמירה...

כולנו רוצים להתקדם לכבוש יעדים, להתחזק, לקבל קבלות טובות, לקדש את עצמנו, למחוק את העבר ולפתוח דף חדש. לעיתים המרחק מהיעד מייאש אותנו - "כיצד אמחק את עברי הגדוש בנפילות רבות? כיצד אתחזק ואקבל קבלות רבות? כיצד אתקבל לעבודה הנכספת? כיצד אעבור את המבחן הבא?" שאלות כאלו ואחרות עולות לכל אחד בראשו, ואנו טורחים לייאש את עצמנו ולעיתים פשוט לוותר.

מלמד אותנו רבי יעקב קנייבסקי, שכל כיבוש יעד מתחיל בצעד אחד, ב"חמש דקות", ולאחריו עוד צעד, עוד קבלה טובה, עוד הימנעות מעברה, עוד התגברות. עד שבסופו של דבר עם רצון והרבה סיוע מהשמים נגיע אל מבוקשנו, נגיע למקום לו ייחלנו, נגיע אל קידוש הנפש, וטהרת הגוף. הכל מתחיל בצעד אחד, כבר מהיום התקדם אל המקום אליו כל-כך רצית להגיע...

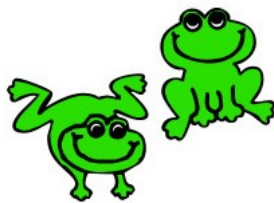
חיזוק יומי

11. **מדוע שלח ה' את משה אל פרעה בבוקר כשהוא יוצא ליאור? (ז', ט"ו רש"י)**

כדי להראות את זיפו של פרעה, שהיה עושה עצמו אלוה ויהיה אומר שאינו צריך לנקביו, אך היה עושה זאת בבוקר בשפת היאור מבלי שאיש יראה אותו.

12. **מדוע המכות התחילו ביאור ואח"כ במצרים עצמם? (ז', י"ז רש"י)**

מפני שהמצרים היו עובדים לנילוס שהיה עולה ומשקה את הארץ, לפיכך הלכה את היאור קודם ואח"כ אותם.

13. **היכן ראינו הכרת הטוב של משה אפילו בדומם? (ז', י"ט רש"י)**

שאהרון היכה על היאור במכת הדם והצפרדע, כי היאור הגן על משה כשהיה בתיבה ביאור, וכן במכת הכינים אהרון היכה על עפר הארץ שעזר למשה כשטמן את המצרי בחול.

14. **מכת הדם היתה בכל המים שבמצרים, אם כן מדוע נאמר "בעצים ובאבנים"? (ז', י"ט רש"י)**

הכוונה היא שהיו להם כלי עץ וכלי אבן שבהם היו שמים מים, ומים אלו אף הם הפכו לדם.

15. **במכת הדם נאמר: "וימלא שבעת ימים" - מה למדים מכך? (ז', כ"ה רש"י ושפתי חכמים)**

שכל מכה נמשכה 7 ימים, חוץ ממכת החושך שנמשכה שישה ימים, אך ה' פרע למצרים ושילם להם את היום השביעי ביציאת

מצרים, שעמוד הענן החשיך למצרים כשרדפו אחרי בני".

16. **"ותעל הצפרדע" וכי כל המכה היתה בצפרדע אחת? (ח', ב' מעם לועז)**

אמר ר' עקיבא שצפרדע גדולה עלתה מן היאור והמצרים התחילו להכותה, ובכל מכה יצאו ממנה הרבה צפרדעים שמילאו את מצרים.

17. **באיזו מכה אמרו**

חרטומי מצרים "אצבע אלוקים היא" ומדוע? (ח' י"ד-ט"ו רש"י)

במכת הכינים, כי הם לא הצליחו

לעשותה מפני שהיא קטנה ואין השדים יכולים לשלוט בבריה קטנה יותר מגרגר שעורה.

18. **"ויסר הערוב", מדוע הערוב יצאו משם ולא מתו כמו הצפרדעים? (ח', כ"ז רש"י)**

כדי שהמצרים לא יהנו מהעורות של חיות אלו שהם יקרים.

19. **מה היו הניסים במכת השחין? (ט', ח' רש"י)**

א. שידו של משה החזיקה שני חופנים של פיח ביד אחת, את חופנו וחופן אהרון.

ב. שהאבק התפזר על כל ארץ מצרים.

20. **במכת הברד נאמר "הנני ממטיר כעת מחר", איך יתכן? הרי אלו זמנים שונים? (ט', י"ח רש"י)**

הכוונה היא לזמן הזה שיהיה מחר. שרט לו שריטה בכותל ואמר שכאשר תגיע החמה מחר לשריטה זו ירד הברד.

הלימוד בעלון מוקדש

לעילוי נשמת אורלי בת נתן ז"ל

לעילוי נשמת יצחק בן וירג'ניה בן יהושע (פייג) ז"ל

לקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com

לארכיון העלוניס: www.pirsuma.com/shal_avicha